

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

05 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Nadejda Toma, Petru Moraru
a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Bolduratu Vasile prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2015, de inculpata Raiu Raisa și avocatul acesteia Vîrlan Ion, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 05 mai 2015 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2015, în cauza penală în privința lui

Raiu Raisa Vasile,

născută la 29 octombrie 1954, originară din mun. Chișinău, domiciliată pînă la reținere în or. Basarabeasca, str. L. Tolstoi, 38,

și

Ionichi Elena Dumitru,

născută la 01 iulie 1976, originară din mun. Chișinău, domiciliată în or. Basarabeasca, str. Căilor, nr. 21,

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. de la 15 aprilie 2014 - pînă la 05 mai 2015; (instanța de fond);

2. de la 19 mai 2015 - pînă la 26 noiembrie 2015; (instanța de apel);

3. de la 04 februarie 2016 - pînă la 05 aprilie 2016; (instanța de recurs ordinar).

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹⁾ Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 05 mai 2015, Raiu Raisa a fost condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 9 ani închisoare cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate în domeniul gestionării bunurilor materiale pe un termen de 3 ani, cu executarea în penitenciar pentru femei de tip închis;

Ionichi Elena a fost condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 8 ani închisoare cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate în domeniul gestionării bunurilor materiale pe un termen de 2 ani, cu executarea în penitenciar pentru femei de tip închis;

Raiu Raisa și Ionichi Elena au fost achitate de sub învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 360 alin. (2) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatelor nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Raiu Raisa împreună și prin înțelegere prealabilă cu Ionichi Elena și o persoană nestabilă de organul de urmărire penală, urmărind scopul însușirii bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, știind de faptul că Pahomi Angela și Luca Ghenadie nu sunt în de ajuns de capabili să perceapă sensul deplin al acțiunilor lor, obținând încrederea acestora la 15 august 2012, i-au transportat la biroul notarului public Nagacevschi Viorica, unde au întocmit două procuri cu nr. 14858 și nr.14859, prin care Ionichi Elena avea dreptul de a se prezenta în fața tuturor organelor competente, în vederea deschiderii procedurii succesoriale asupra bunurilor mobile și imobile, precum și să le reprezinte interesele în toate organele competente în vederea perfectării actelor pentru înstrăinare și înstrăinarea nemijlocită a apartamentului nr. 5 din mun. Chișinău, str. Drumul Schinoasei, nr. 1/1.

Ulterior, la 03 octombrie 2012 Ionichi Elena împreună cu Raiu Raisa s-au deplasat la notarul public Filimon Vera, unde Ionichi E. folosindu-se de drepturile acordate prin procurile eliberate pe numele său, au întocmit contractul de vânzare-cumpărare nr.2896, iar ulterior s-au deplasat la Organul Cadastral și au înregistrat apartamentul sus menționat pe numele lui Raiu Raisa, prin ce i-au cauzat părților vătămate Pahome Angela și Luca Ghenadie o daună materială în proporții deosebit de mari în sumă de 228 048 lei.

Prin rechizitoriu Raiu Raisa și Ionichi Elena au fost învinuite de faptul că în perioada verii a anului 2012 acționând împreună și prin înțelegere prealabilă urmărind scopul limitării libertății persoanei au luat buletinele de identitate ce aparțin cet. Pahome Angela și Luca Ghenadie și actele de proprietate pe apartamentul nr. 5 din mun. Chișinău, str. Drumul Schinoasei, nr. 1/1 pentru a se asigura că pe viitor părțile vătămate nu vor putea înstrăina apartamentul nominalizat.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată de instanța de fond cu apel au contestat-o:

- acuzatorul de stat, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi

hotărâri de condamnare a inculpatelor în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activitate în domeniul imobiliar pe un o perioadă de 5 ani, fiecare și în baza art. 360 alin. (2) Cod penal, la 2 ani închisoare, fiecare. În temeiul art. 84 Cod penal prin cumulul parțial al pedepselor stabilite să le fie numită pedeapsa definitivă de 9 ani închisoare, fiecare, cu executarea în penitenciar de tip închis pentru femei, cu privarea de dreptul de a exercita activitate în domeniul imobiliar pe un o perioadă de 5 ani, fiecare.

În argumentarea apelului declarat procurorul a menționat că sentința contestată este ilegală în partea achitării pe capătul de învinuire în baza art. 360 alin. (2) Cod penal, pe motiv că acuzarea a prezentat suficiente probe care cu certitudine confirmă săvârșirea de către inculpate a infracțiunii incriminate, probe care nu au fost apreciate de către instanță la justa valoare;

- Avocatul Pucas Ina în numele inculpatei Raiu Raisa, care a solicitat casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei hotărâri de achitare a inculpatei pe capătul de învinuire prevăzut de art. 190 alin. (5) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii incriminate;

- Avocatul Vîrlan Ion în numele inculpatei Raiu Raisa, care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea condamnării inculpatei în baza art. 190 alin. (5) Cod penal cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, argumentînd că în acțiunile lui Raiu Raisa lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie, iar la materialele cauzei lipsesc careva probe concludente care ar confirma vinovăția acesteia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2015 apelurile declarate de acuzatorul de stat și avocatul Pucas Ina în numele inculpatei Raiu Raisa au fost respinse ca nefondate, iar apelul avocatului Vîrlan Ion în numele inculpatei Raiu Raisa a fost respins, ca depus peste termen.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a conchis că, probele prezentate în sprijinul învinuirii, relevate în sentință, obiectiv și sub toate aspectele au fost examinate și apreciate, care dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatei Raiu Raisa în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(5) Cod penal, iar acțiunile acesteia conțin elementele infracțiunii date.

Colegiul penal a respins ca fiind neîntemeiată solicitarea avocatului Pucas I. în numele lui Raiu R. privind achitarea acesteia, argumentînd că din ansamblul probelor cercetate, rezultă clar că Raiu Raisa în comun și prin înțelegere prealabilă cu Ionichi Elena au profitat de starea de vulnerabilitate a părților vătămate, recurgînd la diferite metode de înșelăciune și anume:

le-au promis părților vătămate că le vor ajuta să achite datoriile la serviciile comunale, ulterior le-au comunicat că statul le oferă o casă în or. Basarabeasca, mai târziu le-au prezentat o persoană ca fiind colaborator a organelor de drept, care la rîndul său le-a comunicat pătimiților că în apartamentul care le aparține au fost depistate droguri și l-a amenințat pe Luca Gh. cu privarea de libertate pe un termen de 10 ani închisoare.

Instanța de apel a respins solicitarea procurorului privind condamnarea inculpatelor în baza art. 360 alin. (2) Cod penal, argumentînd că învinuirea înaintată nu a fost confirmată prin careva probe, iar din circumstanțele cauzei cert rezultă că acțiunile inculpatelor nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii respective, or scopul special de a limita libertatea persoanei, inclusiv libertatea de circulație nu a fost demonstrat și probat în instanța de judecată.

6. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar acuzatorul de stat, care invocînd temeiul de drept prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a hotărîrii contestate cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată în partea achitării inculpatelor pe capătul de învinuire prevăzut de art. 360 alin. (2) Cod penal.

În argumentarea soluției solicitate recurentul a invocat că acțiunile inculpatelor conțin elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 360 alin. (2) Cod penal, or latura subiectivă a acestei infracțiuni se caracterizează prin intenție directă și are drept scop limitarea libertății persoanelor, inclusiv privarea lor de libertatea de circulație, astfel că partea vătămată își pierde dreptul de a-și realiza interesele legitime fără documentele care-i certifică personalitatea.

În speță cu certitudine s-a constatat că scopul infracțional al inculpatelor prevăzut de art. 360 alin. (2) Cod penal este legat de scopul infracțional al acestora prevăzut de art. 190 alin. (5) Cod penal, prin faptul luării buletinelor de identitate a părților vătămate și actelor care certifică dreptul de proprietate asupra apartamentului.

6.1 Nefiind deacord cu hotărîrile judecătorești pronunțate în cauză au declarat recursuri ordinare inculpata Raiu Raisa și avocatul acesteia Vîrlan Ion, care, invocînd prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită, casarea parțială a acestora cu pronunțarea unei hotărîri de achitare pe capătul de învinuire în comiterea infracțiunii escrocheriei.

În argumentarea recursurilor declarate recurenții au menționat următoarele:

- declarațiile martorilor audiați nu confirmă, că prin acțiunile sale inculpata a săvârșit infracțiunea incriminată, dimpotrivă probele atestă că aceasta a procurat apartamentul ca cumpărător de bună credință;

- declarațiile părții vătămate Luca Gh. nu corespund realității și urmau a fi apreciate critic, or în cadrul cercetării judecătorești s-a constatat că acesta a concubinat cu Ionichi E. în casa părintească a ultimei din or. Basarabeasca, unde liber se deplasa;

- în acțiunile inculpatei lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate;

- instanța de apel a ignorat probele prezentate de apărare, bazându-și soluția doar pe probele prezentate de acuzare;

- decizia instanței de apel este superficial și insuficient motivată, iar instanța nu s-a pronunțat asupra argumentului invocat în apel de către apărare; cum ar fi lipsa unor probe pertinente, utile și concludente ce ar confirma învinuirea înaintată;

- concluzia instanței de apel în partea ce ține de respingerea ca fiind depus peste termen a apelului suplimentar este eronată, prin ce i-a încălcat lui Raiu R. dreptul la apărare garantat de art. 6 CEDO;

7. Judecând recursurile ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal consideră că acestea urmează a fi respinse din următoarele considerente.

Cu referire la recursul ordinar declarat de acuzatorul de stat.

Drept temei pentru recurs recurentul a invocat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penal, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul constată că aceste temeiuri pe care s-a bazat acuzatorul de stat în recursul declarat, nu persistă în cauză, deoarece din decizia instanței de apel rezultă că ultima a analizat obiectiv probele administrate și a dat răspuns la toate motivele invocate în apel.

În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată.

Conform prevederilor art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza

oricăror probe noi prezentate instanței de apel, poate da o nouă apreciere probelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Examinând cauza, Colegiul penal consideră că instanța de apel just a stabilit starea de fapt și de drept, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel, apreciind fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei și toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, adoptând în așa mod o hotărâre legală și întemeiată, ținând cont de prevederile art.101 Cod de procedură penală, just ajungând la concluzia întemeiată că fapta inculpatelor nu întrunește elementele infracțiunii pe capătul de învinuire în baza art. 360 alin. (2) Cod penal.

Colegiul lărgit menționează că, instanța de apel în motivarea soluției adoptate întemeiat a menționat, că acuzarea nu a prezentat nici o probă în confirmarea învinuirii înaintate precum că Raiu R. și Ionichi E. *urmărind scopul limitării libertății persoanei*, au luat buletinele de identitate ale lui Luca Gh. și Pahome A. și actele de proprietate asupra apartamentului nr. 5 din str. Drumul Schinoasei, nr. 1/1, mun. Chișinău.

În susținerea acestei concluzii instanța de recurs relevă, că probele cercetate confirmă că scopul de luare a actelor nu a fost de a limita libertatea persoanei, inclusiv libertatea de circulație, sau de a o lipsi de aceasta, dar scopul urmărit de făptuitori a fost de a comite escrocheria. Astfel, inculpatele luând de la părțile vătămate actele de proprietate asupra bunului imobil și actele de identitate ale acestora, au realizat prima etapă în activitatea infracțională legată de comiterea escrocheriei - etapa de pregătire a acestei infracțiuni.

În cazul dat, acțiunile de luare a acestor documente (acte de proprietate, buletine de identitate) de către inculpate nu pot fi încadrate în baza art. 360 alin. (2) Cod penal, întrucât acestea se dizolvă în amalgamul activității infracționale legate de comiterea escrocheriei.

În acest context, instanța de recurs conchide, că în prezenta cauză nu se întrevăd erori de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, iar argumentele invocate de către acuzatorul de stat în recurs sunt neîntemeiate, fapt ce impune incontestabil respingerea recursului ca inadmisibil.

Cu referire la recursurile ordinare declarate de inculpata Raiu

Raisa și avocatul acestuia Vîrlan Ion

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța

de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art.427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurenți și este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Recurenții în recursul declarat, au invocat ca temei de drept pct. 6) alin.(1) al art. 427 Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile comise de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția instanței.

Însă, Colegiul constată că, textele recursurilor declarate nu cuprind o careva motivare ori argumentare din punct de vedere al temeiului stipulat în pct. 6) alin. (1) ale art. 427 Cod de procedură penală, or recurenții solicitând pronunțarea unei sentințe de achitare, nu indică nici un argument plauzibil în argumentarea soluției solicitate, precum și nu invocă concret care sunt probele care confirmă că Raiu R. nu a comis infracțiunea de escrocherie, or aceștia, doar își exprimă dezacordul cu aprecierea probelor, considerând că acestea au fost incorect apreciate.

În atare circumstanțe Colegiul penal conchide că, instanța de fond și de apel au cercetat toate probele prezentate de părți, au audiat inculpatele, părțile vătămate, martorii, au cercetat actele cauzei și, în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, le-au dat o apreciere obiectivă din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității probelor adunate în cauză și, care în ansamblul lor au confirmat vinovăția lui Raiu R. și Ionichi E. în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin. (5) Cod penal, iar încadrarea juridică a acțiunilor lor este justă.

Totodată, motivele invocate de recurenți referitor la nevinovăția lui Raiu Raisa în săvârșirea infracțiunii de escrocherie, sînt neîntemeiate și se resping, deoarece atît instanța de fond, cît și cea de apel au motivat hotărârile de condamnare, iar nerecunoașterea vinei de către Raiu R. în comiterea infracțiunii imputate, nu poate servi temei pentru achitarea acesteia, dat fiind faptul că, în cursul judecării cauzei au fost administrate probe, care confirmă cu certitudine vinovăția sa în comiterea infracțiunii în baza căreia a fost condamnată, iar cele invocate de recurenți sub acest aspect sunt apreciate de către instanța de recurs, ca fiind o modalitate de exercitare a dreptului de apărare, urmărindu-se scopul evitării răspunderii penale.

Afirmația recurenților, precum că instanțele de judecată incorect și unilateral au apreciat probele punându-le la baza sentinței de condamnare, nu poate fi reținută ca temei de admitere a recursurilor declarate, deoarece, ca probe acestea au fost adunate cu respectarea procedurii penale, verificate și apreciate de instanțe în modul corespunzător. Temei de a pune la îndoială legalitatea acestor concluzii la fel nefiind constatată.

Critica adusă de inculpata Raiu R. și avocatul acesteia referitor la procedura de apreciere a probelor ține de starea de fapt, care deja a fost efectuată de două instanțe de judecată, și careva îndoieli privind corectitudinea aprecierii lor nu sînt. O nouă reapreciere a probelor în modul propus de autorii recursurilor nu poate fi efectuată de către instanța de recurs, deoarece aceasta judecă numai temeiurile de drept.

Colegiul menționează că, la etapa recursului ordinar instanța de recurs nu declanșează un control asupra fondului cauzei, ci verifică doar dacă s-au aplicat corect normele de drept la faptele constatate de instanța de fond și, după caz, de instanța de apel. Colegiul constată că erori de drept în speța nominalizată nu s-au stabilit.

În continuare, Colegiul lărgit relevă, că este întemeiată concluzia instanței de apel în partea ce ține de respingerea ca fiind depus peste termen a apelului suplimentar declarat de avocatul Vîrlan Ion, or soluția instanței în această parte se bazează pe prevederile art. 402 alin. (5) Cod de procedură penală, care prevede posibilitatea de a declara apel suplimentar în cazul cînd *inculpatul* a declarat apel în termen și ulterior și-a înlocuit apărătorul, însă, în speță apelul a fost declarat nu de inculpat, dar de către avocatul care a participat în prima instanță.

În același timp, instanța de recurs reține că inculpatei nu i-a fost încălcat dreptul în exercitarea căii de atac – apelul, or instanța ierarhic inferioară a examinat apelul declarat de avocata Pucas I. în numele inculpatei Raiu R., sub toate aspectele, inclusiv aspectul prezenței sau lipsei în acțiunile acesteia a componentei de infracțiune imputate, adoptînd o decizie bine argumentată, astfel că în speță inculpatei nu i-a fost încălcat dreptul la apărare garantat de art. 6 CEDO.

Generalizînd cele expuse mai sus, Colegiul penal conchide că hotărîrile contestate sunt legale și întemeiate, argumentele inculpatei Raiu R. și avocatului

Vîrlan I. privind nevinovăția inculpatei urmînd a fi respinse ca fiind declarative, iar cele referitoare la încălcările procedurale, ca fiind neîntemeiate.

Așa dar, Colegiul lărgit conchide că temeiurile indicate de recurenți nu sînt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărîrilor contestate, prin urmare acestea urmează a fi respinse ca fiind inadmisibile.

13. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibile, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Bolduratu Vasile, de inculpata Raiu Raisa și avocatul acesteia Vîrlan Ion, împotriva deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2015, în cauza penală în privința lui *Raiu Raisa Vasile* și *Ionichi Elena Dumitru*, cu menținerea hotărîrii contestate.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la 05 mai 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Nadejda Toma

Petru Moraru